
Het Gooi, dat in het centrum van ons land en aan de noordoostrand van de randstad ligt, heeft in deze eeuw voor wat betreft de natuur zwaar onder druk gelegen en al veel moeten inleveren. De botanist Willem Colaris heeft in zijn proefschrift de kansen voor een duurzaam behoud naar voren gebracht.

Jaap Taapken

Toekomst van natuur in 't Gooi wetenschappelijk onderzocht

De aanleiding voor het onderzoek van Willem Colaris was in 1971 de opdracht van het toenmalig gewest Gooiland aan het Instituut voor Systematische Plantkunde van de Universiteit Utrecht, voor het uitvoeren van een milieukundig onderzoek van het Gooi. In 1974 verschenen over het uitgevoerde onderzoek een basisrapport en een beleidsrapport. Het onderzoek werd, met nadruk op vegetatie, op eigen titel in de vrije tijd en met wisselende intensiteit in de loop der jaren door Colaris voortgezet.

Het doel van het onderzoek is om te onderzoeken welke kansen bestaan voor een duurzaam behoud van de natuur in het Gooi. Het onderzoeksgebied beperkte zich tot het landelijke gebied van de Gooise zandgronden.

Natuur in de volle breedte, biotisch en abiotisch, komt aan bod in de hoofdstukken 2 tot en met 5, in de daarop volgende hoofdstukken ligt de nadruk op de vegetatie. Literatuuronderzoek is verricht naar de samenstelling van de oorspronkelijke vegetatie en naar de vegetatie in de periode 1930-1970.

Voor de samenstelling van de tekst van dit onderzoek zijn tekstbijdragen aangeleverd voor een aantal onderdelen van de hoofdstukken 4, Botanische di-

versiteit, en 5, Zoölogische diversiteit, waarvan de eigen kennis van de auteur onvoldoende was. Over de fauna werden bijdragen geleverd door G.J. Brandjes (dagvlinders), J.C. van der Eijk en E. Lam (Zweefvliegen), Dick A. Jonkers (vogels), K. Kapteyn (zoogdieren) en E. Lam (loopkevers).

Uit het herhalingsonderzoek komt naar voren dat de vergrassing en 'verbraming' slechts incidenteel in de berken-eikenbossen voorkomen. De bossen (productiebossen) waren en zijn arm aan terrestrische korstmossen en de bedekking hiervan is laag.

Naast karakteristieke ecotopen heeft het Gooi ook bijzondere ecotopen. In hoofdstuk 16 zijn een aantal van die bijzondere ecotopen beschreven. In hoofdstuk 17 zijn drie visies op natuurbeheer uitgewerkt. Bij het opstellen van de inrichtingschets van De Zuid (waarbij Smithuyserbos, Dassebos, Hengstenberg en Bosberg) is hiervan gebruik gemaakt.

De slotconclusie luidt dat de kansen voor duurzaam behoud van de natuur van het Gooi groot zijn. Dat de vogelbevolking voor een belangrijk gedeelte op de onderzochte flora is aangewezen spreekt wel voor zichzelf. Tenslotte zijn enkele aanbevelingen gegeven

voor de natuurbeherende instanties.

Samenvattend kan men stellen dat in het boek wordt ingegaan op de natuur- en milieu-problematiek, de rol van de mens, het voorkomen van hogere en lagere flora- en faunagroepen en de ontwikkeling van de vegetatie vanaf de voorlaatste ijstijd via de actuele vegetatie naar de potentiële natuurlijke vegetatie. Ook is aandacht besteed aan de plantengemeenschappen van de aangrenzende regio's zoals het Vechtplassengebied en de Eempolders en de effecten van de atmosferische depositie op stuifzanden, heiden en berken-eikenbossen. De vegetatie van een zevental bijzondere ecotopen, zoals Laegieskamp, kalkterreintje Crailo en de enges zijn beschreven. Het boek is van toepassing bij vragen over biodiversiteit, plantengemeenschappen, landschapsecologie en natuurbeheer.

Willem J.J. Colaris: Natuur van het Gooi. Kansen voor duurzaam behoud. 420 bladzijden, 44 figuren, 77 tabellen, (1998). Backhuys Publishers, Leiden. ISBN 90 73348 94 3. Engelstalige samenvatting. Prijs fl. 98,-, verkrijgbaar bij de boekhandel of bij de uitgever Backhuys Publishers, Postbus 321, 2300 AH Leiden, die daarbij verzend- en administratiekosten rekent. Dit boek is in ongewijzigde vorm ook verschenen als proefschrift.